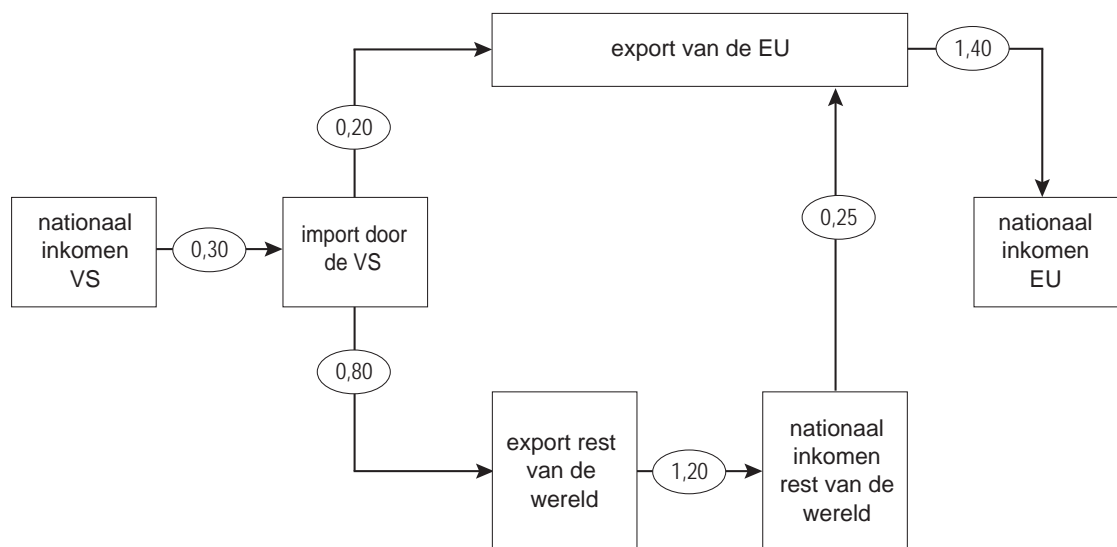

Opgave 5

VS en EU economisch tot elkaar veroordeeld

Een journalist analyseert in een artikel de verwevenheid van de economieën van de Verenigde Staten van Amerika (VS) en de Europese Unie (EU). Hij beschrijft de manier waarop een economische recessie in de VS, met de daarbij behorende daling van het nationale inkomen, via internationale handel kan leiden tot een economische recessie in de EU.

In het artikel illustreert hij die verwevenheid met de onderstaande figuur. De pijlen geven oorzaak-gevolgrelaties weer. De coëfficiënten in de pijlen geven de verhouding aan tussen de verandering van de genoemde grootheden in euro's. Voorbeeld: als 'export rest van de wereld' met € 5 miljard verandert, verandert 'nationaal inkomen rest van de wereld' met € 6 miljard.

In de uitgangssituatie van de analyse stelt de journalist het nationale inkomen van de VS (omgerekend) op € 10.000 miljard. Het nationale inkomen van de EU in de uitgangssituatie stelt hij op € 12.000 miljard. De journalist gaat er vanuit dat het nationale inkomen van de VS op zeker moment tijdens een recessie met 4% daalt. De journalist schrijft: "Volgens dit model zal de daling van het nationale inkomen van de VS met 4%, leiden tot een aanzienlijk kleinere daling van het nationale inkomen van de EU."

De journalist krijgt de nodige reacties op het artikel.

Een econoom schrijft dat het model onvolledig is. Het gaat volgens hem niet alleen om de internationale handel. Een recessie in de VS kan ook via de aandelenkoersen op de beurzen van de VS en de EU naar de EU overslaan. Een collega econoom: ook het feit dat in het model geen rekening is gehouden met de wisselkoers tussen dollar en euro, maakt de analyse tamelijk zwak.

- 2p **19** Leg uit hoe een verandering van de export van de EU kan leiden tot een verandering van het nationale inkomen van de EU die groter is dan de verandering van de export van de EU.
- 2p **20** Bereken met hoeveel procent het nationale inkomen van de EU in dit model daalt door de gegeven daling van het nationale inkomen van de VS.
- 2p **21** Leg uit hoe een recessie in de VS via de aandelenkoersen op de beurzen van de VS en de EU kan overslaan naar de EU.
- 2p **22** Zou het effect van een recessie in de VS op het nationale inkomen van de EU groter of kleiner zijn als in het model rekening zou zijn gehouden met de verandering van de wisselkoers dollar/euro door de verandering van de import van de VS? Verklaar het antwoord.

Tijdens een economische top van delegaties van de VS en de EU, verkennen de partijen de mogelijkheid om in tijden van een recessie een gezamenlijk anticyclisch conjunctuurbeleid te voeren. Een aanwezige analist is niet optimistisch. Hij stelt dat de VS en de EU in een gevangenendilemma kunnen belanden als zich een dergelijke situatie daadwerkelijk zou voordoen. De reputatie van beide partijen zal dan uitmaken of ze tot afspraken kunnen komen. De analist stelt dat de VS en de EU er verstandig aan zouden doen een strategie te voeren die tot samenwerking leidt.

- 5p **23** Beschrijf de gedachtegang van de analist. Beschrijf hoe er in de gegeven situatie een gevangenendilemma kan ontstaan, vervolgens welke rol reputatie speelt bij het ontstaan / doorbreken van ~~aan~~ gevangenendilemma en tenslotte een strategie die tot samenwerking zou kunnen leiden. De beschrijving moet passen in de gegeven context. Gebruik ongeveer 125 woorden.